

Λογοκλοπή

Η ακαδημαϊκή ακεραιότητα, η ειλικρίνεια, η τιμιότητα, η αξιοπιστία και η υπευθυνότητα οφείλουν να είναι κεντρικές αξίες στην έρευνα και συμπεριφορές που πρέπει να χαρακτηρίζουν όλους τους ερευνητές [ICMJE 2025]

Ορισμός: Η **λογοκλοπή** (plagiarism) περιγράφεται ως η χρήση κειμένου, φράσεων, ιδεών, φωτογραφιών, σχεδίων ή ολοκληρωμένων γραπτών εργασιών χωρίς αναφορά της αρχικής πηγής, ή του συγγραφέα στον οποίο ανήκουν (απουσία βιβλιογραφίας, παραπομπών, κλπ). Πρόκειται ουσιαστικά για οικειοποίηση οποιασδήποτε πνευματικής ιδιοκτησίας, οπότε και η Ελληνική νομοθεσία την εντάσσει στο πλαίσιο περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Συχνότητα: Η λογοκλοπή είναι συχνή στις δημοσιεύσεις των αποτελεσμάτων της έρευνας και αναμένεται να αυξηθεί η συχνότητά της με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης [Sozon et al. 2024].

Έλεγχος: Η λογοκλοπή μπορεί να ελεγχθεί πολύ εύκολα με τα σύγχρονα, διαδικτυακά διαθέσιμα λογισμικά μέσα και τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Ο έλεγχος αυτός γίνεται προληπτικά ήδη από πολλά ιδρύματα και περιοδικά. Στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εγγραφούν και να λάβουν κωδικούς και πληροφορίες για την χρήση του λογισμικού Turnitin. Το λογισμικό αυτό χρησιμοποιείται (απόφαση 2/06.02.2017 της 83ης Συνόδου Πρυτάνεων) για τον έλεγχο των κειμένων και την πρόληψη του φαινομένου της λογοκλοπής [Turnitin].

Κυρώσεις: Η λογοκλοπή μπορεί να είναι τόσο εσκεμμένη όσο και ακούσια, από αμέλεια ή άγνοια των κανόνων (π.χ. λανθασμένη παράφραση, παράλειψη αναφοράς, κ.α.). Ωστόσο ακόμα και ένα λάθος από άγνοια θεωρείται λογοκλοπή και έχει συνέπειες. Το Πανεπιστήμιο Κρήτης αναφέρεται ρητά στη λογοκλοπή στον «Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας και του Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πανεπιστημίου Κρήτης» [ΕΗΔΕ ΠΚ]. Η λογοκλοπή αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα που εντάσσεται στο γενικότερο πεδίο της παραβίασης της πνευματικής ιδιοκτησίας σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο της Ελλάδος <https://www.opi.gr/> και της Ευρώπης <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/eu-copyright-legislation>. [Τμήμα Ψυχολογίας ΠΚ]

Παραδείγματα λογοκλοπής (η λογοκλοπή δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε αυτά) [Ιστοσελίδα Ιατρικής ΠΚ]

- Η απευθείας αντιγραφή όρων, προτάσεων και παραγράφων από έργο που ανήκει σε άλλο πρόσωπο, χωρίς την κατάλληλη βιβλιογραφική παραπομπή και χωρίς να χρησιμοποιηθούν εισαγωγικά για να δηλώσουν ότι η συγκεκριμένη πρόταση, ή το συγκεκριμένο κείμενο ανήκουν σε άλλον.
- Η χρήση πληροφοριών από το διαδίκτυο, χωρίς να αναφέρεται η πηγή τους.
- Η αναγραφή παραποιημένης παραπομπής.
- Η αντιγραφή τόσων πολλών αυτούσιων λέξεων ή ιδεών από μια πηγή, έτσι ώστε το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας να βασίζεται σε ξένες πηγές, είτε αναφέρεται η παραπομπή είτε όχι.
- Η αντιγραφή εικονογράφησης, αναπαράστασης, φωτογραφιών, σχεδίων, μοντέλων ή άλλου οπτικού υλικού χωρίς την κατάλληλη αναφορά βιβλιογραφικής παραπομπής.
- Η παρουσίαση εργασίας που έχει συνταχθεί από άλλο πρόσωπο, είτε σε ολοκληρωμένη μορφή είτε σε μορφή προσχεδίου, χωρίς την αναφορά της πηγής, όπως γίνεται στην περίπτωση αγοράς έτοιμων εργασιών.

Όλα τα αυτοτελή αποσπάσματα από έργο άλλων προσώπων πρέπει να παρουσιάζονται εντός εισαγωγικών και να ακολουθούνται από την αντίστοιχη παραπομπή σε παρένθεση, είτε εντός του κειμένου, είτε σε υποσημείωση ή σημείωση στο τέλος.

- Για το υλικό που παραφράζεται ή συνοψίζεται από το φοιτητή ή από τον ερευνητή με δικά του λόγια, θα πρέπει να αναγράφεται με σαφήνεια η πηγή είτε σε παρένθεση εντός του κειμένου, είτε σε υποσημείωση ή σημείωση στο τέλος. Η σωστή παράφραση απαιτεί την πλήρη κατανόηση της ιδέας και την απόδοσή της με εντελώς νέα δομή πρότασης και λεξιλόγιο, και όχι απλώς την αντικατάσταση λέξεων.
- Οι πληροφορίες που αποκτώνται μέσω της μελέτης και της έρευνας, εφόσον δεν συνιστούν κοινή επαγγελματική γνώση, θα πρέπει να ακολουθούνται από την αντίστοιχη παραπομπή σε παρένθεση, είτε εντός του κειμένου, είτε σε υποσημείωση ή σημείωση στο τέλος.

Τι **δεν** πρέπει να κάνουμε [Ιστοσελίδα Ιατρικής ΠΚ]

- Να παρουσιάζουμε τη δουλειά ενός άλλου, ή άλλων ως δική μας.
- Να ανακυκλώνουμε εργασίες άλλων ή ακόμη και τις δικές μας. Η υποβολή μιας παλαιότερης δικής μας εργασίας σε νέο μάθημα θεωρείται ακαδημαϊκό παράπτωμα, καθώς κάθε εργασία πρέπει να είναι πρωτότυπη και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του συγκεκριμένου μαθήματος.
- Να πληρώνουμε επαγγελματίες, ή άλλους για να γράψουν την εργασία μας.
- Να κάνουμε μια εργασία που βασίζεται στις ιδέες ενός άλλου, χωρίς να τον αναφέρουμε.
- Να κόβουμε/αντιγράφουμε και να επικολλούμε (cut/copy and paste) τμήματα/αποσπάσματα από σελίδες στο διαδίκτυο για την εργασία μας.
- Να παρουσιάζουμε ως εργασία μας αυτούσια αποτελέσματα που προκύπτουν από έρευνα μέσω εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης.
- Να χρησιμοποιούμε εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης για την παραγωγή κειμένου το οποίο παρουσιάζουμε ως δική μας πρωτότυπη δουλειά, χωρίς ρητή άδεια από τον/την διδάσκοντα/ουσα και χωρίς σωστή αναφορά στη χρήση του εργαλείου.

Τι **μπορούμε** να κάνουμε [Ιστοσελίδα Ιατρικής ΠΚ]

- Να αναφερόμαστε σε άλλες πηγές και σε ηλεκτρονικές ιστοσελίδες βάζοντας εισαγωγικά αν είναι αυτούσιες και καταγράφοντας τις όπως πρέπει.
- Να παίρνουμε πληροφορίες από μια άλλη εργασία και να την ξαναγράφουμε σαν νέο κείμενο, καταγράφοντας όμως την πηγή.
- Στην περίπτωση κοινής εργασίας, είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται τα ίδια δεδομένα, ωστόσο στις αναλύσεις και στα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτά, θα πρέπει να υπάρχει εξατομικευμένη προσέγγιση που να αναδεικνύει την ξεχωριστή επιστημονική αξία της εργασίας.
- Να αναφέρουμε τη χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης σε οποιοδήποτε τμήμα της εργασίας, εφόσον υπάρχει άδεια από τον/την επιβλέποντα/ουσα.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

1. ICMJE, The International Committee of Medical Journal Editors. Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals. Updated Jan 2025.
2. Sozon M, et al. Cheating and plagiarism in higher education institutions (HEIs): A literature review. F1000Research 2024,13:788.
3. Turnitin. <https://www.lib.uoc.gr/info/absrv/turnitin/?style=>, assessed 31-03-2025
4. ΕΗΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης. <https://www.ehde.uoc.gr/images/NOMO00ESIA/kwdikas.pdf>) από το site <https://www.ehde.uoc.gr/index.php/el/>, assessed 31-03-2025
5. Ιστοσελίδα Τμήματος Ψυχολογίας ΠΚ, Κανονισμός για τη Λογοκλοπή και την Αντιγραφή στο υπάρχον Πρόγραμμα Σπουδών, <https://www.psychology.uoc.gr/>, assessed 31-03-2025
6. Ιστοσελίδα Ιατρικής Σχολής ΠΚ για «Αντιγραφή» και «Λογοκλοπή» στο υπάρχον Πρόγραμμα Σπουδών, <https://med.uoc.gr/>, assessed 31-03-2025